

Factsheet

BERMEN EN GROENSTROKEN

WAT

Vogelvriendelijk bermbeheer

Bermbeheer met verschillende inheemse planten en struiken in bermen, draagt bij aan een grotere biodiversiteit in de bebouwde kom, is goed voor vogels én ziet er mooi uit.

Profiterende soorten

Vogelvriendelijk bermbeheer verhoogt de kwaliteit van leefgebieden voor vogels. De bloeiende planten en struiken trekken insecten aan en geven zaden in najaar en winter. Allerlei zaad- en insectenetende vogels zullen hiervan profiteren, zoals: groenling, huismus, spreeuw, putter en braamsluiper.

WAAROM

Schaalgrootte en actualiteit

- Nederland heeft een van de dichtst vertakte wegennetten ter wereld. Alle wegen samen hebben een lengte van 139.294 km (CBS 2017), waarvan 90,5% lokale wegen.
- De bermen van bijna al deze wegen worden amper gebruikt en lenen zich uitstekend voor een extensief, natuurvriendelijk beheer.
- Veel groenstroken worden omgezet in onderhoudsarme gazons, met verarming van biodiversiteit tot gevolg. Met bewuster beheer en minder kosten kan echter een enorme ecologische winst worden behaald. Dit kan ook worden toegepast in plantsoenen, bermen, overhoekjes, rotondes, verwaarloosde of anderszins weinig gebruikte terreinen.

Impact op vogels

Vogelvriendelijk beheerde bermen vergroten het leefgebied van vogels en verbeteren de kwaliteit van deze leefgebieden door een groter voedselaanbod. Ze functioneren tevens als verbinding tussen bestaande leefgebieden.

HOE

Jip Louwe Kooijmans

Aanplanten van vogelvriendelijke bermen

- Hoe groter de variatie aan (inheemse) planten en bloemen in bermen, hoe aantrekkelijker voor insecten, vogels en andere dieren.
- Er bestaan standaard zaadmengsels voor langbloeiende bermen, maar maatwerk door professionals geeft vaak een bevredigender resultaat. De keuze voor de beplanting is afhankelijk van de regio, grondsoort en het gewenste eindbeeld.
- Verwijder eerst de aanwezige vegetatie, zoals gazongrassen, en de bovenste laag grond.
- Gebruik geen kunstmest. Vanuit duurzaamheid, kosten en beheer, maar vooral vanuit vogelbelang, is het wenselijk de grond niet te verrijken.
- Sommige bermen zijn geschikt voor een haag. Haggen zijn van belang als voedselbron en nest- en schuilplaats voor vogels.
- Plant voor een bermhaag verschillende struiksoorten zoals meidoorn, vlier of hazelaar en varieer in leeftijd en hoogte om zoveel mogelijk vogelsoorten aan te trekken. Bloeiende struiken trekken in het voorjaar insecten en dragen in herfst en winter bessen; voedselbronnen voor vogels.

Onderhoud van vogelvriendelijke bermen

- Goed aangelegde, vogelvriendelijke bermbegroeiing is onderhoudsarm en behoeft extensief beheer. Dit scheelt in de kosten.
- Zorg voor diversiteit in beheer, zoals gefaseerd beheer of sinus-beheer. Laat de resten enkele dagen liggen zodat het zaad op de grond kan vallen voordat het wordt afgevoerd.
- Door klimaatverandering kunnen bermen langere tijd groeien. Het kan gepast zijn om al in februari of pas in november te maaien (< 10 °C).
- Maai indien mogelijk in ruime bochten om bomen heen. Dit spaart de bomen en zorgt voor hoge vegetatie.
- Raadpleeg de informatie die FLORON verzamelt in het project 'Mijn berm bloeit' om te helpen bepalen welk beheer het beste past in welke berm. www.floron.nl/bermen

Bermbeheer en de wet

- Nesten van inheemse vogelsoorten zijn beschermd vanaf het eerste takje tot het uitvliegen van het laatste jong. Het maaien of snoeien van bermen tijdens het broedseizoen is in strijd met de wet als daarin een vogel broedt, of als er een jaarrond beschermd nest wordt vernield of verstoord.
- De meest voor de hand liggende maatregel om overtreding van de wet te voorkomen is de werkzaamheden uit te stellen tot na het broedseizoen.
- Snoeiwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd in overeenstemming de 'Gedragscode soortbescherming voor Gemeenten'. Daarmee kan schade aan vogels worden voorkomen of tot een minimum worden beperkt.
- Voor meer informatie, kijk op www.vogelsendewet.nl

Jip Louwe Kooijmans

WAAR

Zie ook stadsvogelfactsheet:
• Spreeuw
• Huismus

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

JAAP VAN DUIJN
VOGELFONDS

Dinamo Fonds
DIEREN - NATUUR - MONUMENTEN

Barbara Eveline Keuning Stichting

Provincie Noord-Brabant

Goede voorbeelden

- De bermen van de IJburglaan (S114) te Amsterdam zijn bij aanleg ingezaaid en daarna heeft zich een schrale grazige vegetatie ontwikkeld met o.a. bijzondere orchideeën; gevlekte en ongevlekte rietorchis en bijenorchis. De orchideeën hebben zich spontaan gevestigd en kunnen hier groeien vanwege de redelijk vochtige bodemomstandigheden, een relatief lange rust van de bodem (geen graafwerkzaamheden) en het jarenlang achter elkaar op het juiste tijdstip maaien.
- Gemeente Breda heeft in het verleden haar beheer omgezet in het hooien van de bermen waarbij maaisel enkele dagen blijft liggen tussen maaien en afvoeren. Hierdoor krijgen insecten en zaden de kans om uit het maaisel te vallen. Met dit verschrallingsbeheer staan de bermen nu vol bloemen en bruist het er van het insectenleven. Dit levert weer een goedgedekte tafel voor vogels op.

Jip Louwe Kooijmans